

Nr 5.

Memorial angående användande av riksbankens vinst för år 1951.

Enligt § 1 i den för bankoutskottet gällande instruktionen åligger det utskottet att till riksdagen meddela yttrande och förslag om användandet av den under föregående året upplupna bankovinsten.

I riksstaten för budgetåret 1951/52 har under rubriken Riksbanksfonden upptagits ett belopp av 15 miljoner kronor.

Enligt den av fullmäktige i riksbanken till utskottet avgivna berättelsen angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1951 uppgick riksbankens nettovinst för detta år till 85 521 617 kronor 6 öre. Såsom balanserade vinstmedel från föregående år redovisades ett belopp av 865 533 kronor 55 öre. Till förfogande stående vinstmedel utgöra sålunda 86 387 150 kronor 61 öre.

Utskottet har i fråga om bankovinsten för år 1951 inhämtat yttrande från *fullmäktige i riksbanken*. I skrivelse den 7 februari 1952 ha fullmäktige hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 15 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1951/52;

b) ett belopp av 71 000 000 kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 387 150 kronor 61 öre, skall kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.

Till stöd för detta förslag ha fullmäktige anfört följande:

De förlustrisker, som följa av att riksbanken i sin penningpolitik måste driva omfattande affärer med och inneha avsevärda behållningar av utländska valutor och svenska värdepapper, göra det erforderligt att skapa en reserv för att möta dessa risker. Riksbanken vill i detta sammanhang erinra om att vid apprecieringen av den svenska kronan den 13 juli 1946 det blev nödvändigt för riksbanken att skriva ned det bokförda värdet av bankens reserver i guld och främmande valutor. Med den bokföring av sådana tillgångar som tillämpats före sistnämnda datum hade skapats en reserv för mötande av eventuellt värdefall på sammanlagt 345 miljoner kronor. Värdeminskningen i samband med apprecieringen uppgick emellertid till 527 miljoner kronor. För riksbanken uppkom sålunda en bokföringsförlust på netto 182 miljoner kronor, som reglerades genom att riksgäldskontoret till riksbanken överlämnade en mot förlusten svarande icke räntebärande förbindelse. Denna förlust har täckts genom ianspråktagande av vinstmedel, och förbindelsen har återställts till riksgäldskontoret.

För att ge riksbanken ökade möjligheter att bygga upp betryggande reserver föreslogo fullmäktige i det utkast till ny riksbankslag, som av fullmäktige överlämnats till Kungl. Maj:t, vissa ändringar av nuvarande bestämmelser rörande riksbankens grundfond och reservfond. Sålunda föreslogs, att grundfondens nuvarande belopp, 50 miljoner kronor, skulle vara ett minimibelopp samt att reservfonden, som i nu gällande riksbankslag bestämts till 20 miljoner kronor, skall höjas till grundfondens halva belopp eller det högre belopp, som bestämmes av riksdagen. I avvaktan på en lösning av denna fråga anse fullmäktige att en del av tillgängliga vinstmedel bör tillföras kursdifferenskontot, som bör betraktas som en allmän reserv för mötande av eventuella förluster på handeln med valutor och värdepapper. Kursdifferenskontot uppgick per den 31 januari 1952 till i runt tal 103 miljoner kronor.

Av nu tillgängliga vinstmedel å 86 387 150 kronor 61 öre torde 15 miljoner kronor böra inlevereras till statsverket och tillföras inkomstiteln »Riksbanksfonden» för innevarande budgetår. Detta belopp överensstämmer med vad i riksstaten för innevarande budgetår förutsatts inflyta under nämnda huvudtitel. Av återstående vinstmedel böra 71 miljoner kronor överföras till kursdifferenskontot och resterande vinstmedel, 387 150 kronor 61 öre, kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.

Utskottet. Då det synes motiverat, att riksbankens reserv för mötande av förlustrisker vid handeln med valutor och värdepapper förstärkes på sätt fullmäktige hemställt, tillstyrker utskottet den föreslagna avsättningen till kursdifferenskontot.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må besluta, att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

1) ett belopp av 15 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1951/52;

2) ett belopp av 71 000 000 kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och

3) återstående belopp, 387 150 kronor 61 öre, skall kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.

Stockholm den 4 mars 1952.

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, Fahlander, Mogård, Werner, De Geer och Johannesson;

från andra kammaren: herrar Severin, Fröderberg, Persson i Norrby, fru Humla, herrar Fagerholm, Gavelin, Johanson i Kalmar och Nyberg.